

*Геннадій Ставицький**Київ, Україна*

АНАЛІЗ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО ВУЗУ

Через різні форми ідентифікацій та досягнення у старшому юнацькому віці зрілої ідентичності, забезпечується необхідне для психічного здоров'я й соціального комфорту особистості почуття приналежності до групи, як малої (сім'я, класний колектив), так і великої (нація, народ, етнос). Наше дослідження присвячено аналізу ідентичності як одному з провідних механізмів розвитку етнічної самосвідомості у старшому юнацькому віці.

Об'єктом нашого дослідження виступає ідентичність, а предметом дослідження ідентичність як механізм розвитку етнічної самосвідомості у старшому юнацькому віці.

Стрижневу системоутворюючу роль у структурі етнічної та національної самосвідомості, на думку більшості дослідників, відіграє етнічна ідентичність. М. М. Чебоксаров звертається до аналізу етнічності як складової формування і функціонування соціальної ідентичності людини, як умови становлення й існування індивідуальної свідомості [Чебоксаров, 1985, с. 25]. О. В. Афонасенко зазначає, що етнічна самосвідомість може мати різні види – від яскраво виражених агресивних шовіністичних явищ до невиразного розмитого стану етнічної ідентичності. Вона виділяє наступні типи й види етнічної ідентичності: адекватна ідентичність, егоцентрична ідентичність, етнодомінуюча ідентичність, ідентичність як етнічний фанатизм, ідентичність як етнічна індиферентність [Афонасенко, 2004, с. 63]. В. С. Мухіна вказує на такі змінні етнічної самосвідомості як традиційна культура та ціннісні орієнтації етносу, які входять у структуру самосвідомості кожної особистості [Мухіна, 2002, с. 26]. Е. Афонін зазначає, що етнічна культура – певна організація духовної, соціальної та матеріальної життєдіяльності і світосприйняття. В її основу покладено звичаї, традиції, норми та цінності – інтуїтивні та раціональні, міфологічні та технологічні моделі виживання, притаманні саме цьому етносу (Цит. за [Євтух, 2006, с. 61-64]).

Мова власне йде про етнічні цінності, як різновид цінностей соціальних, що утворюються культурою певного етносу і є продуктом його свідомості й самосвідомості. Кожен етнос має специфічний, властивий йому набір та ієрархію соціальних цінностей, що в цілому й надає останнім етнічні особливості. Ця система цінностей виступає базовим рівнем соціальної

регуляції. Через дію певних механізмів психіки, передусім, рефлексію та ідентифікацію вона стає частиною етнічної самосвідомості кожного представника даного етносу.

Експериментальна база дослідження. Впродовж вересня-листопада 2013 року ми провели дослідження спрямоване на визначення ідентичності студентів 2-4 курсів Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова спеціальності «Психологія». Загальна вибірка склала 98 досліджуваних. Дослідження проводилося за методикою «ОСКІ».

Отримані показники засвідчують, що найвищий рівень усвідомленості юнаки та дівчата мають стосовно власної етнічно-національної ідентичності (96,6%). Це є закономірним явищем, оскільки етнічно-національна ідентичність, як механізм розвитку етнічної та національної самосвідомості, пов'язана з вродженими (ментальними й біологічними) характеристиками людини та з узагальненим розумінням власної приналежності до таких великих соціальних групи як народ, нація, держава.

Друге місце за рівнем усвідомленості серед досліджуваних займають показники регіональної ідентичності (87,9%). Вона визначає більш тісні соціальні та міжособистісні взаємини у межах як великих, так і малих соціальних груп, що мають регіональну форму вираженості.

На третьому місці за рівнем усвідомленості перебувають показники соціокультурної ідентичності (75,86%), як механізму розвитку соціокультурної самосвідомості. Вони визначають особливості людини як особистості, що засвоює різні форми як традиційної, так і сучасної культури, різні соціальні ролі, вимоги і правила. Оскільки досліджувані перебувають на межі переходу від дитинства до дорослості, то вказані соціальні характеристики перебувають у них у процесі активного становлення.

Найнижчі результати в рамках дослідження етнічно-національної ідентичності респонденти показують стосовно такого явища як расизм (3,4%), до того ж – це скоріше тенденція, ніж виражена якість. Далі йдуть низькі показники усвідомлення регіональної ідентичності (12,1%) – переважно для тих студентів, сім'ї яких часто міняли місце проживання, а потім соціокультурної ідентичності (24,4%) – студенти, які ще не визначилися із соціальними ролями та своїм майбутнім.

References:

Афонасенко Е. В. Особенности этнического самосознания современной учащейся молодежи Китая и России: дис. кандидата психол. наук : 19.00.01 / Афонасенко Елена Викторовна. – М., 2004.

Євтух В. Б. Етнічність: енциклопедичний довідник / В. Б. Євтух; НПУ ім. М.П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. – К.: Фенікс, 2012.

Мухина В. С. Личность в условиях этнического возрождения и столкновения цивилизаций: XXI век личности / В. С. Мухина // Развитие личности. – 2002. - № 1.

Ставицька С. О. Етнічна самосвідомість як складова духовної самосвідомості особистості. Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали I Всеук. наук.-прак. конф. студентів та молодих науковців. – Рівне: РДГУ, 2008.

Чебоксаров Н. Н. Народы. Расы. Культуры / Н. Н. Чебоксаров, Н. А. Чебоксарова. – М.: Наука, 1985.

Socio-political context and accounts of national identity in adolescence. /Clifford Stevenson and Orla T. Muldoon, University of Limerick, Ireland // British Journal of Social Psychology (2010) [Electronic recourse]. – Mode of access www.bpsjournals.co.uk.

Gennadiy Stavytskyi

Kyiv, Ukraine

ANALYSIS OF IDENTITY STUDENTS OF PEDAGOGICAL UNIVERSITY

Through various forms of identifications and achievements in older adolescence of mature of identity provided necessary for mental health and social comfort of the individual a sense of belonging to a group as small (family, class) and large (nation, people, ethnic group). Our research devoted to the analysis identity as one of the leading mechanisms of ethnic identity in older adolescence.

The object of our research is the identity and identity as a subject of study mechanism of ethnic identity in older adolescence. Core, system-role in the structure of ethnic and national identity, according to most scholars, is ethnic identity.

M. Cheboksarov refers to the analysis of ethnicity as a part of the formation and functioning of social identity rights as a condition of the formation and existence of individual consciousness [Cheboksarov, 1985, p. 25].

A.V. Afonassenko notes that ethnic identity can have different kinds – from brightly expressed phenomena aggressive chauvinistic to inexpressive diffuse state of ethnic identity. She identifies the following types and kinds of ethnic identity: adequate identity egocentric identity, the dominant ethnic identity, ethnic identity as fanaticism, ethnic identity as indifference [Afonassenko, 2004, c. 63].

V.S. Mukhina indicates the following variables ethnic identity as traditional culture and values of the ethnic group that included in the structure of each individual consciousness [Mukhina, 2002, p.26].

E. Afonin determines that ethnic culture – a certain organization of spiritual, social and material life and worldview. It based on customs, traditions, norms and values – intuitive and rational, mythological and technological survival model, peculiar to the ethnic group (Op. At [Evtukh, 2006, pp. 61-64]).

It actually comes to ethnic values, as a kind of social values that form the culture of a nation and is the product of his consciousness and self-consciousness. Each ethnic group has a specific, characteristic of him hierarchy and a set of social values, which generally provides the latest and ethnic characteristics. This system values serves the basic level of social regulation. Because of the specific mechanisms of the psyche, above all, reflection and identification, it becomes part of the ethnic identity of each representative of the ethnic group.

Experimental research base. During September-November 2013, we conducted research aimed at determining the identity of student's 2-4 courses National Pedagogical University M. P. Dragomanov specialty «Psychology». The total sample was 98 subjects. The study are conducted by the method of «OSKI.»

The resulting indicators show that the highest level of awareness of boys and girls have in relation to their own ethnic and national identity (96.6%). This is a natural phenomenon as ethnic and national identity as a mechanism of ethnic and national identity associated with congenital (mental and biological) and human performance with generalized sense of belonging to own such a large social group as a people, a nation state.

The second place on the level of awareness among the studied indicators take regional identity (87.9%). It defines close social and interpersonal relationships within both large and small social groups that have a regional form of manifestation.

In third place in terms of awareness are indicators of socio-cultural identity (75.86%) as a mechanism of social and cultural identity. They define the characteristics of man as a person that learns various forms of traditional and modern cultures, different social roles, requirements and regulations. As studied at risk of

transition from childhood to adulthood, then these social characteristics are they in the process active formation.

The lowest results of the study ethno-national identity respondents show respect to such phenomena as racism (3.4%), besides – a trend rather than expressed quality. Followed by low indicators of awareness of regional identity (12.1%) – mainly for those students whose families often changed residence, and socio-cultural identity (24.4%) – Students who have not yet decided the social roles and their future.

References:

Афонасенко Е. В. Особенности этнического самосознания современной учащейся молодежи Китая и России: дис. кандидата психол. наук : 19.00.01 / Афонасенко Елена Викторовна. – М., 2004.

Євтух В. Б. Етнічність: енциклопедичний довідник/ В. Б. Євтух; НПУ ім. М.П. Драгоманова, Центр етноглобалістики. – К.: Фенікс, 2012

Мухина В. С. Личность в условиях этнического возрождения и столкновения цивилизаций: XXI век личности / В. С. Мухина // Развитие личности. – 2002. - № 1.

Ставицька С. О. Етнічна самосвідомість як складова духовної самосвідомості особистості. Наука, освіта, суспільство очима молодих: Матеріали I Всеук. наук.-прак. конф. студентів та молодих науковців. – Рівне: РДГУ, 2008.

Чебоксаров Н. Н. Народы. Расы. Культуры / Н. Н. Чебоксаров, Н. А. Чебоксарова. – М.: Наука, 1985.

Socio-political context and accounts of national identity in adolescence. / Clifford Stevenson and Orla T. Muldoon, University of Limerick, Ireland // British Journal of Social Psychology (2010), [Electronic recourse]. – Mode of access www.bpsjournals.co.uk.